

Pesti utca

Budán, a Széna téren, a községi bódé külső falához hosszú létra van keresztbe támasztva. A létra egyik sarkán toprongyos férfi ül. Hogy fiatal-e, vagy öreg, nem tudjuk, mert feje le van hajtva, arcából pedig egy szemernyit se lehet látni. Rossz cipője, harmonikás, foltos nadrágja van, s egyik keze – vörös munkáskéz – az ölében nyugszik. Mozdulatlanul ül a keskeny létra peremén. Rengeteg nézője van, cselédlányok, ácsorgók, úri-hölgyek bámulják. Néhány méternyi távolságban pedig takarosan öltözött fiatal lány áll, s vázlatkönyvébe gyors vonásokkal, szénrúddal rajzolja az ülő alakot.

Sokáig nézzük mi is, s arra gondolunk, hogy milyen ügyes, gyakorlott modell ez, aki ilyen sokáig mozdulatlanul képes ugyanabban a helyzetben ülni a festő számára. A pompás beállítást is bámuljuk. Fiatalsága ellenére is bizonyára kitűnő művész lehet az – gondoljuk –, aki ilyen kifejező testtartásba, ilyen egyszerű, s mégis jelentős helyzetbe ülteti modelljét. Már látni véljük a kész képet valamelyik képkiállítás tárlatán. Egyszerre az ott bámészkodó legények közül egyik hirtelenül megbillenti a létrát, s a „modell” egy szemvillanás alatt véresen-sárosan ott hempereg a földön. Részeg álmában valamit morog, majd azonmód tovább alszik, ott, ahová leesett. A suhancok hangosan nevetik. Többen föl szeretnék emelni, hogy hazavigyék, de nem sikerül. Holtrészeg. Alszik tovább.

A rajzoló nő zavart bosszúsággal becsapja vázlatkönyvét, s odábbáll. Vége a kitűnő „póz”-nak. Az ingyen modell nem vált be.

Párizsra gondolunk, a párizsi utcai jelenetekre, amelyeknek annyi kitűnő művésze volt.

•

A budai nyári színház pénztárához besompolyog egy ötéves fiúcska.

– Kérek két fillérért egy szabadjegyet – mondja.

Korán kezdí.

•

A fagyaltos kocsit megrohanják a sétatéren, s hamarosan szétkapkodják az áruját. Minden gyerek, minden dajka, sőt minden „anyuka” fagyaltot majszol tölcserből.

Csupán egy pöttöm kisfiú áll ott, s keservesen bőg. Ő nem kapott a jóból.

Idegen, szőke, magas úr – szemmel láthatóan északról vagy nyugatról jött hozzánk látogatóba – mosolyogva szemléli ezt a jelenetet. Egyszerre fogja, fölkapja a síró kisfiút, beleállítja a kiürült fagyaltos lyukba, s egykettőre lefényképezi a gépével. Otthon majd mutogathatja: „Budapesti emlék”.

1934. július 12., csütörtök, 6. old.

Körkép

Egy villamoskocsi tömve aprócska, sovány fiúcskákkal. A Zugligetből jönnek estefelé, az egész napot künn töltötték a szabadban, s most vidáman énekelnek a nyitott ablakokból. Ebben semmi különös se volna, a mulatságos csupán az, hogy hol szednek ennyi egyformán sovány, egyformán szegényesen öltözött, egyformán kopaszra nyírt egyforma fiúcskát. Úgy hasonlítanak egymáshoz, mintha valami bűvös tükör tükröztetné őket. A sovány, fiatal kalauz a kocsi végiben áll. Az is hasonlít rájuk, csakhogy nagyban.

•

Láttuk, amint egy öregúr rosszul lett az utcán, s amikor egy padra ültették, feje lecsuklott, szája kinyílt, s a szájából egy hamis fogsor pottyant a földre. Nyomban ketté is törött. Olyan volt ez, amikor egy elhasznált régi bábu lepottyant a földre, és pozdorjává zúzódik. Többen könnyeztek.

•